

UMRL JE DR. FRANC PEDIČEK

ZORAN JELENC

Dr. Franc Pediček⁴ ni naključno vstopil v moje življenje. Srečala sva se, ko je pripravljal svoje doktorsko delo. Pri meni je iskal strokovno pomoč glede snovanja svetovalnega dela, a potem sta se najini poklicni poti več kot 40 let bolj ali manj intenzivno in občasno srečevali ob različnih strokovnih vprašanjih. Očitno sva delovala na precej bližnjih valovnih dolžinah. Mene je prepričal s svojimi izvirnimi in poglobljenimi teoretičnimi shemami o (meta)teoriji vzgoje in izobraževanja ali znanosti o vzgoji in izobraževanju, ki so mi bile izjemno uporabna teoretična podlaga za snovanje sistema in strategije izobraževanja odraslih.

Da, s svojim obsežnim in poglobljenim delom je – čeravno to ni splošno znano in je veljal predvsem za pedagoga – veliko doprinesel k področju izobraževanja odraslih in andragogike. Ni pretirano reči, da je izobraževanje odraslih in andragogiko na neki način občudoval. To se dobro zrcali v misli, ki jo je prvič predstavil v svojem referatu za Četrty kongres andragogov *Jugoslavije*, ki je bil v Beogradu leta 1985 (kasneje je bila ta ugotovitev objavljena tudi v njegovem sinteznem delu *Pedagogika danes*, leta 1992). Rekel je, da je izobraževanje odraslih »najbolj dinamičen naboj za razvijanje današnje teorije vzgoje in izobraževanja« ter »najbolj podkrepljena spodbuda za prenovo smotra, sistema, vsebine ter prakse vzgoje in izobraževanja«.

Dr. Pediček pa sicer ni bil nikakršen občudovalec naše andragogike in stanja na tem področju vzgoje in izobraževanja pri nas. Nasprotno, do njega je bil zelo kritičen. Če njegovo podrobno analitično oceno nekoliko poenostavimo, lahko ugotovitve povzamemo takole: pri izobraževanju odraslih je bolj ali manj razvita njena praksa (pri tem je mislil na raznovrstnost možnosti, ki jih ponuja), dokaj nerazvita pa je raven njene teoretizacije; zaradi tega po mnenju dr. Pedička ves 'korpus' andragoške teorije ni ustrezno izgrajen.

Dr. Pediček je bil pedagog z vsem svojim srcem in dušo. Vendar mu pedagogika, veda o vzgoji in izobraževanju otrok in mladine ali 'pedagogika otroštva', ne zadošča. Zato išče rešitev v opredelitvi celotnega sistema znanosti o vzgoji in izobraževanju ali 'pedagoški znanosti'. Najde ga v razčlenitvi, ki poleg 'pedagogike' (znanosti o vzgoji in izobraževanju otrok) obsega še 'hebegogiko' (znanost o vzgoji in izobraževanju mladostnikov) ter 'andragogiko' (znanost o vzgoji in izobraževanju odraslih) in 'gerontogogiko' (znanost o vzgoji in izobraževanju starejših odraslih). V grobem je dopuščal tudi možnost, da se ta štiri področja združijo v samo

4 Besedilo je bilo napisano ob smrti Franca Pedička ter v imenu *Andragoškega centra Republike Slovenije* objavljeno na njihovi spletni strani.

dve – pedagogiko in andragogiko. Ta shema seveda postavlja pod vprašaj izraz 'pedagogika' kot krovni termin za vsa področja vzgoje izobraževanja. Ustreznega nadomestnega izraza ni našel, je pa ponudil zanimiv krovni pojem 'antropogogika' – veda o vzgoji in izobraževanju človeka. Tudi sicer je trdil, da moramo vzgojo in izobraževanje »graditi iz antropološko-socialne filozofije«.

Iz navedene členitve izhaja, da so navedena podpodročja »povsem jasno in nedvoumno povsem enakovredna« med seboj. To pa je bistveno tudi za pojmovanje dejavnosti vzgoje in izobraževanja odraslih, ki je – to je tudi večkrat zapisal – sistemsko povsem enakovredno drugim dejavnostim vzgoje in izobraževanja. To dr. Pediček nedvoumno potrди tudi z ugotovitvijo, da je izobraževanje odraslih »dejavnik celotenja sistema vzgoje in izobraževanja«.

S tem pa je dr. Pediček postal tudi prvi naš teoretik na področju pedagogike, ki se je v bistvu opredelil za koncept vseživljenjskosti učenja, čeravno tega izrecno ni poudarjal. Še več, izraza 'vseživljenjskost učenja' sploh ni uporabljal. V svojih delih je rajši ostal pri tradicionalnem terminu 'permanentnost izobraževanja'.

Dr. Pediček je bil zaradi kritičnosti in nepopustljivosti pri zagovarjanju svojih strokovnih stališč in rešitev 'trn v peti' politikom, ki si vselej želijo poslušnega sogovornika v stroki. Še bolj pa mu je zagrenilo življenje to, da ga tudi mnogi njegovi strokovni kolegi, pedagogi, v politično napetih razmerah niso podprli ali so se ga celo bali podpreti. Namesto pohval in priznanj je doživel izobčenje. A se ni uklonil. V 'teku in tekališču' svojega življenja (kot je slikovito naslovil prvo od štirih knjižic, v katerih je v letih 2004/2006 opisal svojo življenjsko in poklicno pot) je na nekem mestu označil samega sebe z izrazom – 'nepodkupljivi tehtavec'. To je bila res ena od značilnih potez njegovega značaja.

Hvala ti, 'nepodkupljivi tehtavec'! Tudi zato te bomo pogrešali.

Vir

Jelenc, Zoran (2008): <http://www.dlib.si/preview/URN:NBN:SI:DOC-13TPC6VM/0e62260f-c7ca-43a0-97d1-c5db325942b5>, prevzeto: 20. 10. 2011. Vir: *Novičke* (2008, št. 4), Andragoški center Republike Slovenije.